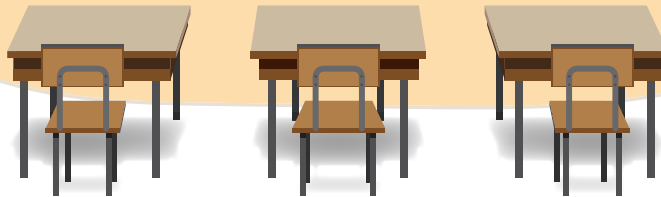

KIJKROUTE

langs alledaagse situaties rondom relaties,
seksualiteit en gender in het primair onderwijs

Instructieblad

Hoe ga je om met alledaagse situaties rondom relaties en seksualiteit in de klas of met ouders? Welk pedagogisch vakmanschap bezit jij als leraar om een sociaal veilig klimaat te scheppen en te werken aan seksuele integriteit met leerlingen? Met de Kijkroute ga je op een leuke en ongedwongen manier hierover in gesprek met 3-6 collega's. Zo werk je samen aan het vergroten van jullie pedagogisch vakmanschap, ook ten aanzien van seksuele integriteit.

Herken je dit?

- Giechelen om verliefdheid en verkering, bij elkaar in het broekje gluren, uitspraken van tv of thuis die de klas in komen, op schoot kruipen, onverwachte persoonlijke vragen, sexy dansjes op sociale media.
- Uitgelachen worden om 'anders' zijn, prinsessenjurken willen dragen of juist mee voetballen, elkaar 'homo' noemen.
- Volwassenen met angst voor (seksueel) experimenteel gedrag van kinderen, ouders of collega's met weerstand tegen het bespreken van seksualiteit in de klas.

Wat doe je dan?

Met jouw 'kleine' reacties in dit soort situaties heb je grote invloed op de sociale veiligheid in de klas en werk je aan seksuele integriteit*. Dat vraagt om pedagogisch vakmanschap.

Van elkaar leren

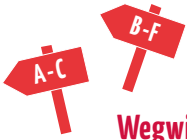
Met de 'Kijkroute' ga je met elkaar op pad langs dergelijke situaties en vergroten jullie je (inzicht in je eigen) vakmanschap via videocasussen, discussievragen en pedagogische wegwijzers.

Bekijk één of meerdere filmpjes van situaties die te maken hebben met relaties en seksualiteit. In elke video zie je elementen van pedagogisch vakmanschap: Wat doen de leraren in de filmpjes? Wat zou jij doen? En je collega's? Waarom? Herken je de situaties? Loop samen de Kijkroute en kom erachter!

De Kijkroute in het kort

Met elkaar ben je op weg richting een veilig schoolklimaat waarin gewerkt wordt aan seksuele integriteit. Jullie hoeven niets anders te doen dan de routebeschrijvingen te volgen. Een route duurt ongeveer 30-40 minuten. Je kunt de routes allemaal achter elkaar lopen, of los van elkaar.

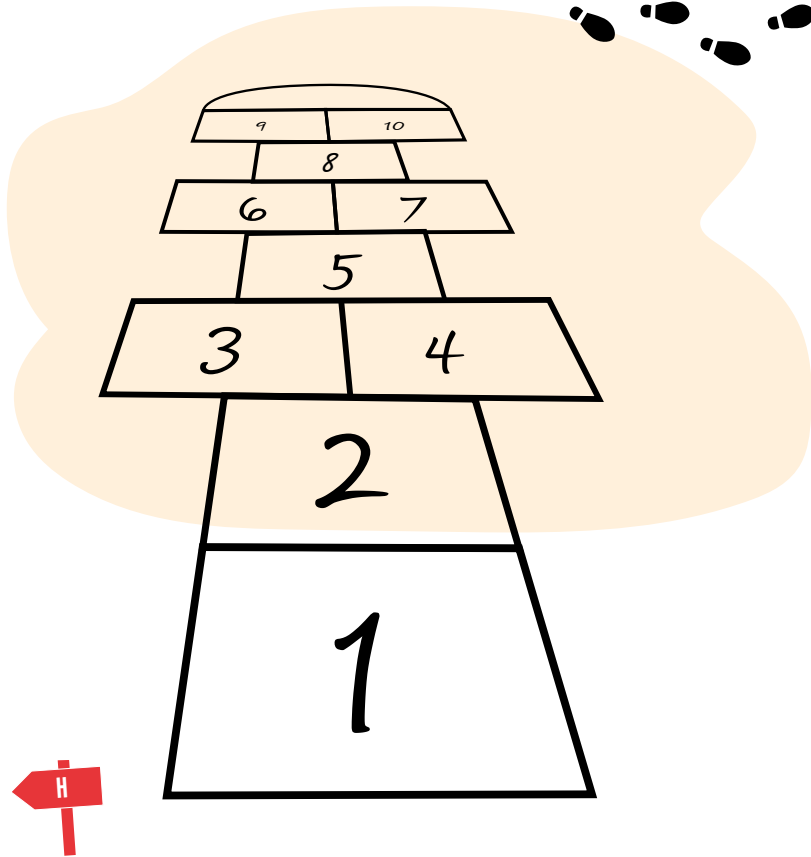
Wegwijzers langs de route

In elke route laat een filmpje een situatie zien waarin je kunt werken aan seksuele integriteit*. De wegwijzers naar pedagogisch vakmanschap langs de route helpen je daarbij. Maar zoals er verschillende wegen naar Rome leiden – en ook omwegen en verkeerde afslagen je alleen maar meer leren over de omgeving – zo wijzen ook deze wegwijzers niet de enige juiste weg. Wees dus niet te streng voor jezelf en je collega's. Wees vooral nieuwsgierig en ga gewoon op pad!

De Kijkroute voorbereiden

(door de 'initiator' van deze wandeling)

- Vraag de links aan van de filmpjes, ten minste twee werkdagen vooraf. (Zie 'Meer informatie').
- Print de routebeschrijvingen en de wegwijzers: enkelzijdig, in kleur, op A4-formaat.
- Zorg dat jullie een digibord met geluid hebben, of voldoende laptops om de filmpjes goed te kunnen zien en horen.
- Lees zelf vooraf de tekst hieronder door. Daarna wijst alles zich vanzelf.

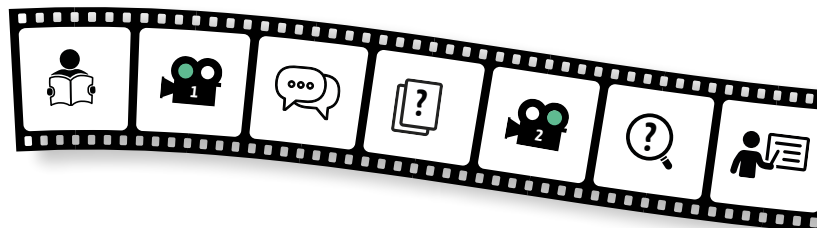
Samen van start

- 1 Leg de materialen op tafel: de vijf routebeschrijvingen en de vellen met wegwijzers.
- 2 Lees hardop de eerste vijf alinea's van deze inleiding voor (van 'Herken je dit?' tot 'Wegwijzers langs de route') en de definitie van seksuele integriteit.
- 3 Kies een reisleider die de eerste routebeschrijving voorleest en iemand anders die de tijd bewaakt. Bepaal of dit bij elk filmpje wisselt of hetzelfde blijft.
- 4 Ga stap voor stap op weg. Veel plezier!

FINISH

Meer informatie

Vraag de filmpjes aan en vind meer info over dit thema op [Kijkroute \(po\) - School en veiligheid](#). Wil je doorpraten over dit onderwerp, bel dan met onze helpdesk: 030 - 2856 616 of mail naar helpdesk@schoolenveiligheid.nl.

* Seksuele integriteit is het bewust, respectvol en verantwoordelijk omgaan met je eigen seksualiteit en gender, en die van de ander.

Routebeschrijving video 1

Wanneer heeft u het voor het eerst gedaan?

Lees wegwijzers A en C voor.

Bekijk het filmpje 'Wanneer heeft u het voor het eerst gedaan' en pauzeer bij het verschijnen van het zwart-beeld.

Bespreek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Op welke manier is de leraar een voorbeeld van seksuele integriteit?
- ▶ Hoe zorgt de leraar voor (sociale) veiligheid in deze situatie?
- ▶ Hoe zie je dat terug bij de leerlingen?

Bekijk de rest van het filmpje.

Beantwoord de vraag:

- ▶ De leraar wordt geconfronteerd met een onverwachte vraag. Wat vinden jullie van hoe hij hier op terugkijkt?

Geef een praktijkvoorbeeld:

Herinneren jullie je een situatie waarin je twijfelde of je op dat moment iets persoonlijks met je leerlingen zou delen? Hoe ging je daarmee om?

Denk aan de wegwijzers A en C die jullie hebben gelezen bij stap 1.

- ▶ Wat zien jullie hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen?
- ▶ Wat zouden jullie anders doen en waarom?

Routebeschrijving video 2

Voetbal is niet voor huilende meisjes

Lees wegwijzers B en F voor.

Bekijk het filmpje 'Voetbal is niet voor huilende meisjes' en pauzeer bij het verschijnen van het zwart-beeld.

Bespreek met elkaar:
Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Hoe werkt deze leraar aan seksuele integriteit bij leerlingen?
- ▶ Wat vinden jullie van de manier waarop en de mate waarin deze leraar leerlingen de ruimte geeft om te zeggen wat ze kwijt willen?

Bekijk de rest van het filmpje.

Beantwoord de vraag:

- ▶ De leraar vindt dat ze te fel is geweest naar een leerling in het begin. Hoe zien jullie dit? En wat vinden jullie ervan om je excuses te maken aan een leerling?

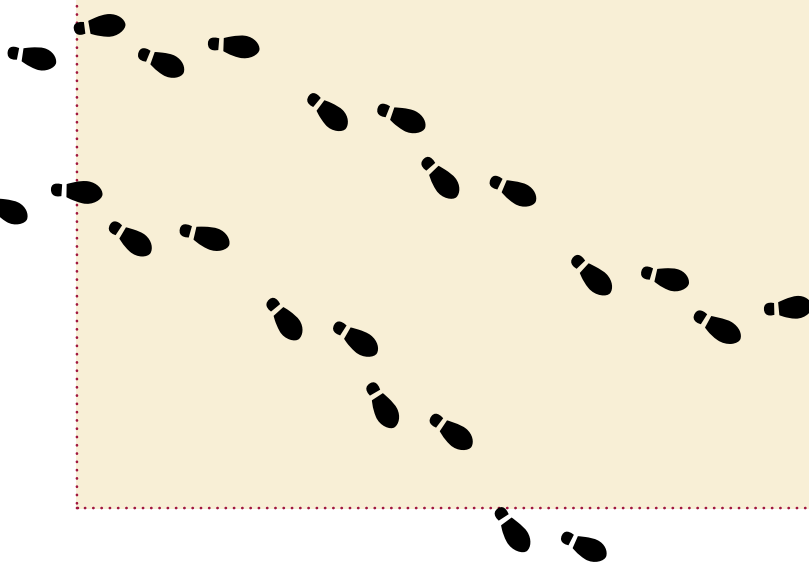
Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Wat zie je bij jezelf en bij leerlingen aan genderstereotype denken? Wat zou daarvan het effect zijn op de groepsdynamiek?

Denk aan de wegwijzers B en F die jullie hebben gelezen bij stap 1.

- ▶ Wat zien jullie hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen?
- ▶ Wat zouden jullie anders doen en waarom?

Routebeschrijving video 3

Blootje kijken in de klas

Lees wegwijzers B en D voor.

Bekijk het filmpje 'Blootje kijken in de klas' en pauzeer bij het verschijnen van het tweede zwart-beeld.

Bespreek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Welke effecten van het pedagogisch handelen van de leraar zijn te zien bij de leerlingen?
- ▶ Had de leraar volgens jullie:
 - 1) minder suggestieve en meer open vragen kunnen stellen en zo ja, hoe?
 - 2) duidelijker moeten begrenzen en zo ja, hoe?

Bekijk de rest van het filmpje.

Beantwoord de vragen:

- ▶ Wat vinden jullie van de manier waarop de leraar omgaat met deze vader?
- ▶ Hebben jullie op school afspraken over en een visie op dit soort seksueel ontdekgedrag van leerlingen?

Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Hebben jullie wel eens iets niet tegen ouders verteld dat in de klas is gebeurd, waarna ze boos of ongerust bij jou kwamen? Zo ja, hoe ben je daar toen mee omgegaan? Zou je dat nu anders doen, ja of nee? Hoe dan?

Denk aan de wegwijzers B en D die jullie hebben gelezen bij stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen?
- ▶ Wat zouden jullie anders doen en waarom?

Bonus: Kunnen jullie je de eerdere wegwijzers nog herinneren? Wat zien jullie daarvan terug in dit filmpje?

Routebeschrijving video 4

Leerling op schoot – En dan

Lees wegwijzers E en G voor.

Bekijk het filmpje 'Leerling op schoot – En dan' en pauzeer bij het verschijnen van het zwart-beeld.

Bespreek met elkaar:
Wat gebeurt er en wat valt op?

Bekijk de rest van het filmpje.

Beantwoord de vragen:

- ▶ Op welke manier werkt deze leraar aan zijn eigen seksuele integriteit?
- ▶ Hoe had zijn collega hem hier nog meer in kunnen ondersteunen?

Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Hebben jullie wel eens een ongemakkelijke aanraking van een leerling meegemaakt? Hoe ging je daar mee om?
- ▶ Hoe gaan jullie zelf om met het aanraken van leerlingen? Is dat volgens jullie verschillend voor vrouwen en mannen en is dat terecht?
- ▶ Wat zijn volgens jullie overwegingen om een situatie wel of niet in te brengen in het team?

Denk aan de wegwijzers E en G die jullie hebben gelezen bij stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen?
- ▶ Wat zouden jullie anders doen en waarom?

Routebeschrijving video 5

Mijn kind komt hier toch niet om over seks te leren

Let op! Dit is een langere video van 18 minuten. Zorg dat je voldoende tijd hebt om deze te bekijken en bespreken als je eraan begint.

Lees wegwijzer H voor.

Bekijk het filmpje 'Mijn kind komt hier toch niet om over seks te leren – *good practice gesprek*' en pauzeer bij het verschijnen van het zwart-beeld.

Bespreek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Wat zien jullie deze leraar doen om ervoor te zorgen dat de moeders zich gezien en gehoord voelen?
- ▶ Welke dilemma's voor de leraar en de ouders zien jullie?

Bekijk de rest van het filmpje.

Beantwoord de vraag:

- ▶ De leraar benoemt dat ze nieuwsgierig is naar wat er leeft bij ouders. Hoe vonden jullie de balans in dit gesprek tussen duidelijk zijn en voor je visie staan enerzijds en ontvankelijk en nieuwsgierig zijn anderzijds (zie ook bij wegwijzer H)?

Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Hebben jullie wel eens meegemaakt dat het schuurt met ouders bij het werken aan seksuele integriteit op school? Wat uit dit filmpje zou daarbij kunnen helpen in de toekomst?

Denk aan de wegwijzers H die jullie hebben gelezen bij stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen?
- ▶ Wat zouden jullie anders doen en waarom?

Bonus: Zijn jullie nog niet uitgepraat en/of nieuwsgierig naar een andere insteek van dit gesprek, maar dit keer naar een situatie waarin de leraar vastloopt? Bekijk dan ook het kortere filmpje 'Mijn kind komt hier toch niet om over seks te leren – gesprek loopt vast' en bespreek de vragen aan het einde van de video.

Hier stopt jullie kijkroute. Hiermee hebben jullie stappen gezet naar een veiliger schoolklimaat waarin gewerkt wordt aan seksuele integriteit.